

Žmogaus teisių balsas

Apie žmogaus teises Lietuvoje ir pasaulyje

ŽMOGAUS TEISIŲ ŠVIETIMAS VIEŠAJAME SEKTORIUJE

Apklausa

Vilnius 2021

APKLAUSĄ IR ANALIZĘ ATLIKO: VšĮ Žmogaus teisių balsas

TURINYS: Giedrė Šėmytė, Rūta Korsakaitė, Brigita Mikolajūnaitė

DIZAINAS IR MAKETAVIMAS: Ruta Krau

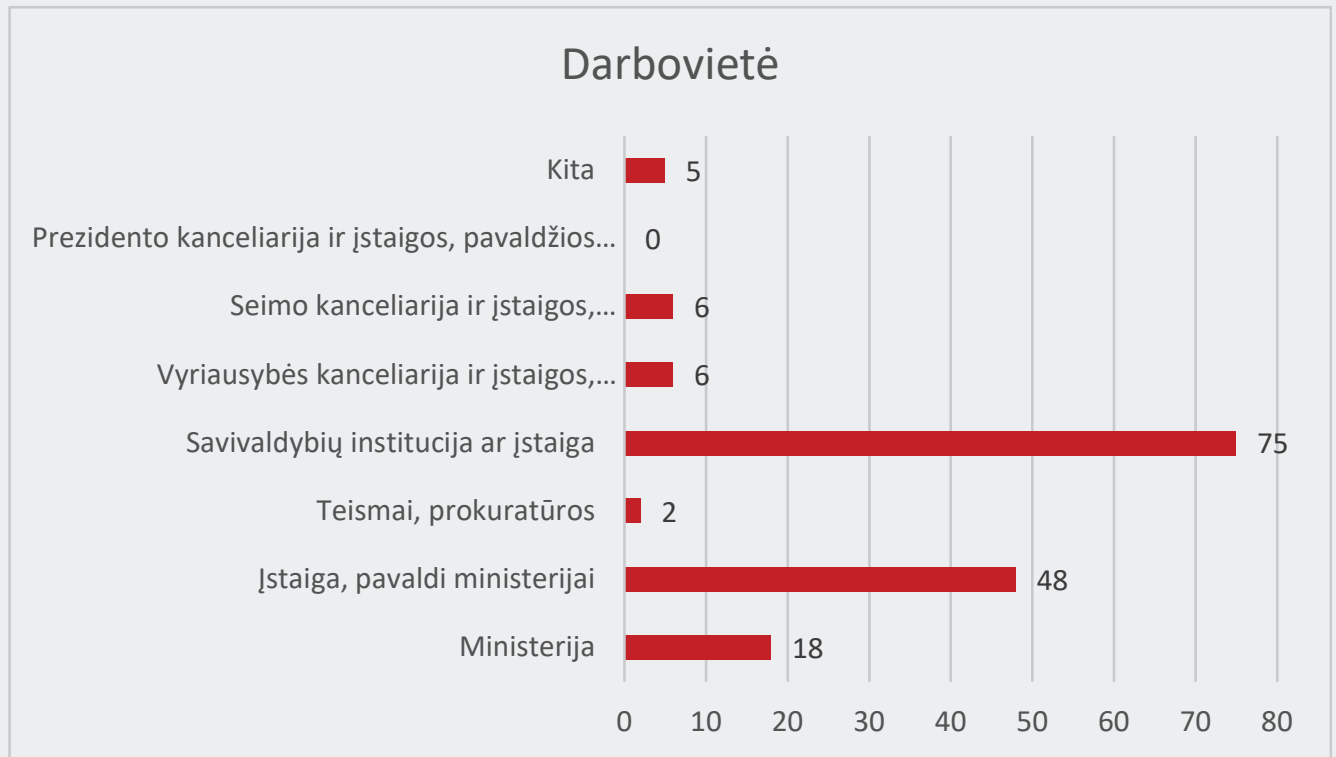

Nevyriausybinių organizacijų „Žmogaus teisių balsas“ (Lietuva) kartu su „Human Rights Centre“ (Estija) ir „Baltic Human Rights Society“ (Latvija) įgyvendina tarptautinį projektą, kurio tikslas sistemingai ugdyti šalies viešojo sektoriaus darbuotojų žmogaus teisių apsaugos žinias. Bendradarbiaujant su valstybinio sektoriaus atstovais buvo atlikta viešojo sektoriaus atstovų apklausa apie žmogaus teisių švietimo poreikį. Į klausimus iš viso atsakė 160 asmenų.

1

KLAUSIMAS: Jūsų darbovietė.

Iš 160 respondentų, daugiausiai pažymėjo, kad yra dirbantys savivaldybių institucijose ar įstaigose (75 arba 46,9%), ministerijai pavaldžiose įstaigose (48 arba 30%) ar ministerijose (18 arba 11,3%). Vyriausybės kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Vyriausybei, ir Seimo kanceliarijoje ir įstaigose, atskaitingose Seimui, dirba po 6 (3,7%) asmenis. Teismuose ir prokuratūrose dirba 2 (1,3%) apklaustieji, o kitur dirba 5 (3,1%) apklaustieji.

2

KLAUSIMAS: Jūsų darbo pareigos/pozicija.

Apklaustųjų darbo pareigos ir pozicijos varijuoja. Didžiausia dalis apklaustųjų dirba specialistais (73 iš 160): vyr. specialistais – 50 (3 iš jų nurodė tiksliau: teisės skyriuje, jaunimo reikalų skyriuje, ir žemės ūkio ir kaimo plėtros skyriuje), o 23 tiesiog specialistais (2 iš respondentų patikslino: komunikacijos specialistė, ir organizavimo ir metodų specialistė). Daug atsakymų buvo gauta ir iš vadovų – 33: padalinio vadovų (3), projektų vadovų (7), programų vadovų (2), vidurinės grandies vadovų (2), vadovų (6), skyriaus vedėjų (8), vedėjų (5). 23 atsakymai buvo gauti iš patarėjų, padėjėjų ir pavaduotojų: po 1 mero, ministro, seimo nario ir teisės padalinio patarėjus, 4 vyr. patarėjai, 12 patarėjų, 2 pavaduotojai ir 1 teisėjo padėjėjas. Taip pat anketą užpildė ir 8 koordinatoriai ir organizatoriai: socialinio darbo organizatoriai (3), projektų koordinatoriai (2), ir po 1 regiono, politinio proceso ir jaunimo garantijų iniciatyvų koordinatoriai. Likę 24 respondentai savo darbo pareigas/poziciją įvardijo įvairiai: darbuotojas, diplomatas, duomenų apsaugos pareigūnė, inžinierius (2), komunikacininkas, organizatorė, pareigūnas, psichologė, sekretorė, seniūnas (3), slaugytoja, socialinė darbuotoja, statutinis valstybės tarnautojas, tarnautojas, teisinės apsaugos grupės darbuotojas, teisininkė, valstybės tarnautojas (2), vyr. buhalterė (2).

Sričių kaip ir pareigų ir pozicijų buvo įvairių. Daugiausiai respondentų dirba teisės (21 (įskaitant 2 teisėkūroje, 1 teisėsaugoje, 3 teismo ekspertizėje)), viešajame sektoriuje (13 įskaitant 4 administravime, 1 pirkimuose, 1 ryšiuose, 1 tvarkoje ir aplinkosaugoje, 1 paslaugose ir 2 technologijose), socialiniame (10), vartotojų teisės apsaugos (9), komunikacijos ir ryšių su visuomene (6), švietimo (6), administracijos (6), finansų (5) ir jaunimo politikos (5), dokumentų valdymo (4) srityse. Inovacijų srityje dirba 3 respondentai. Taip pat po 3 respondentus dirba investicijų, sveikatos apsaugos ir žemės ūkio srityse.

Po 2 respondentus dirba architektūros ir teritorijų planavimo, bausmių vykdymo sistemos, buhalterijoje, projektų valdyme, rinkos priežiūroje, savivaldybėje ar seniūnijoje, personalo valdyme ir užsienio politikos srityse.

Galiausiai po 1 respondentą dirba apskaitos, asmens duomenų apsaugos užtikrinimo, centralizuotos buhalterijos, civilinės metrikacijos, civilinės būklės ir duomenų apsaugos, civilinės būklės ir įrašų registravimo srityse, civilinės saugos ir mobilizacijos ir civilinėje teisės, teisminės justicijos, dokumentų kalbos tvarkymo, redagavimo, valstybinės kalbos vartojimo priežiūros ir kontrolės srityse. Taip pat po 1 respondentą dirba ekspertinių tyrimų srityje ir ES finansuojamų projektų įgyvendinimo srityje, gatvių apšvietimo, kaimo plėtros ir bendruomeninės organizacijos, kalbos tvarkytojo, kalėjimų sistemos, konstitucinių klausimų, konsultacijos verslui, lingvistikos, lygių galimybių, ne maisto produktų rinkos priežiūros srityse, intelektinėje srityje, įstatymų leidybos proceso aptarnavimo, darbo, valstybės tarnybos, socialinės apsaugos teisės srityje, planavimo, politinio pasitikėjimo, valstybės tarnybos, pramonės 4.0, prašymų nagrinėjimo, teisėkūros, reklamos ir NKV, RKL, savivaldos srityse, sporto, startuolių ir inovacijų, statybos, stebėsenos ir analizės srityse, strateginio planavimo ir investicinių projektų, tarptautinių ir viešųjų ryšių, vartotojų teisių apsaugos ir ne maisto produktų bei turizmo rinkos priežiūros srityse. Galiausiai tarptautinių projektų, lytiškumo ugdymo, tarptautinių santykių, verslo priežiūros, vidaus administravimo, vidaus audito, žemėtvarkos ir žmogaus teisių - lygių galimybių integravimo srityse.

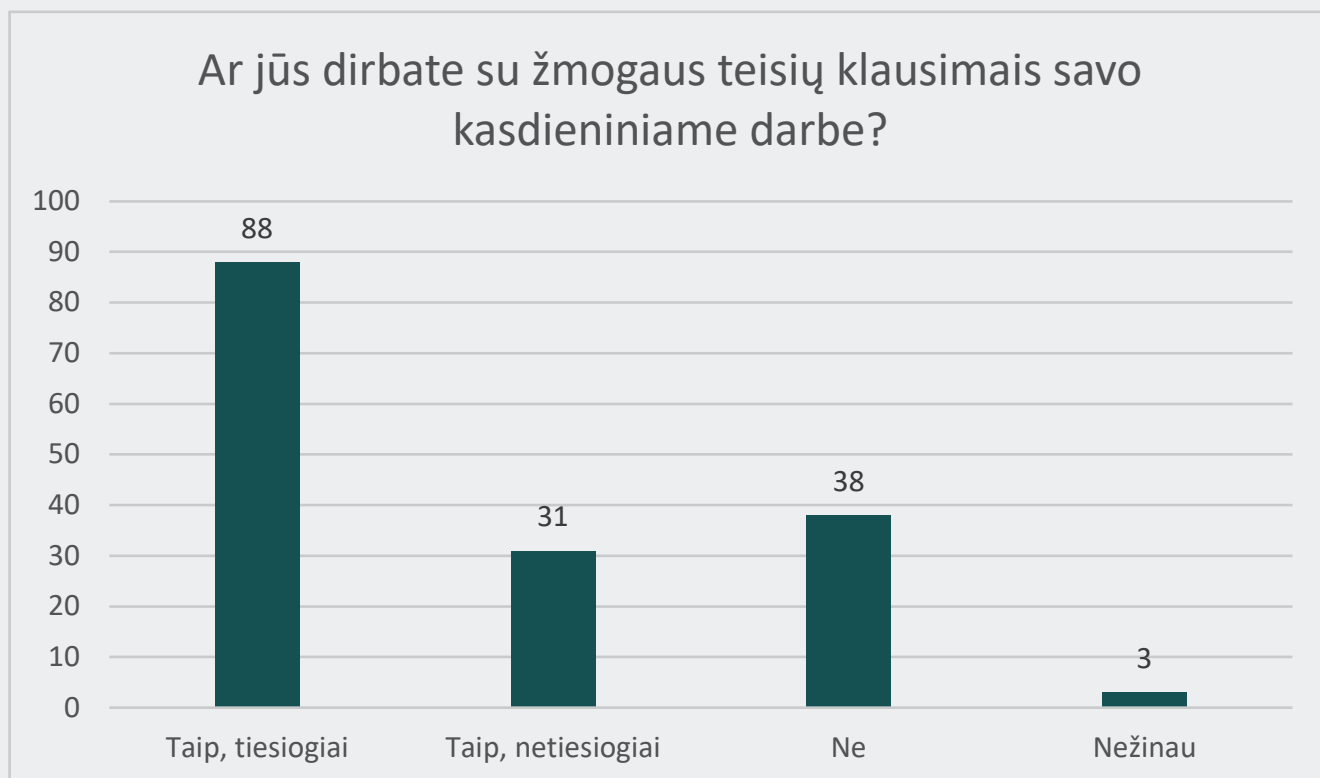
Taip pat, vienas atsakiusysis nenorėjo pateikti atsakymo, o vienas atsakė „su vartotojais“.

4

KLAUSIMAS:

Ar jūs dirbate su žmogaus teisių klausimais savo kasdieniniame darbe?

88 arba daugiau nei pusė (55%) apklaustųjų savo kasdieniniame darbe susiduria su žmogaus teisių klausimais, tačiau netiesiogiai. Tuo tarpu tiesiogiai susiduriančiųjų skaičius buvo daug mažesnis, tik 31 (19,4%). Šis pasirinkimas buvo trečioje vietoje. Antroje vietoje pagal apklaustųjų skaičių buvo atsakymas „Ne“. Iš 160 atsakymų, šį pasirinko 38 apklaustieji. Tai sudaro 23,7% visų apklaustųjų. 3 (1,9%) apklaustieji nežinojo, ar savo kasdieniniame darbe susiduria su žmogaus teisių klausimais.

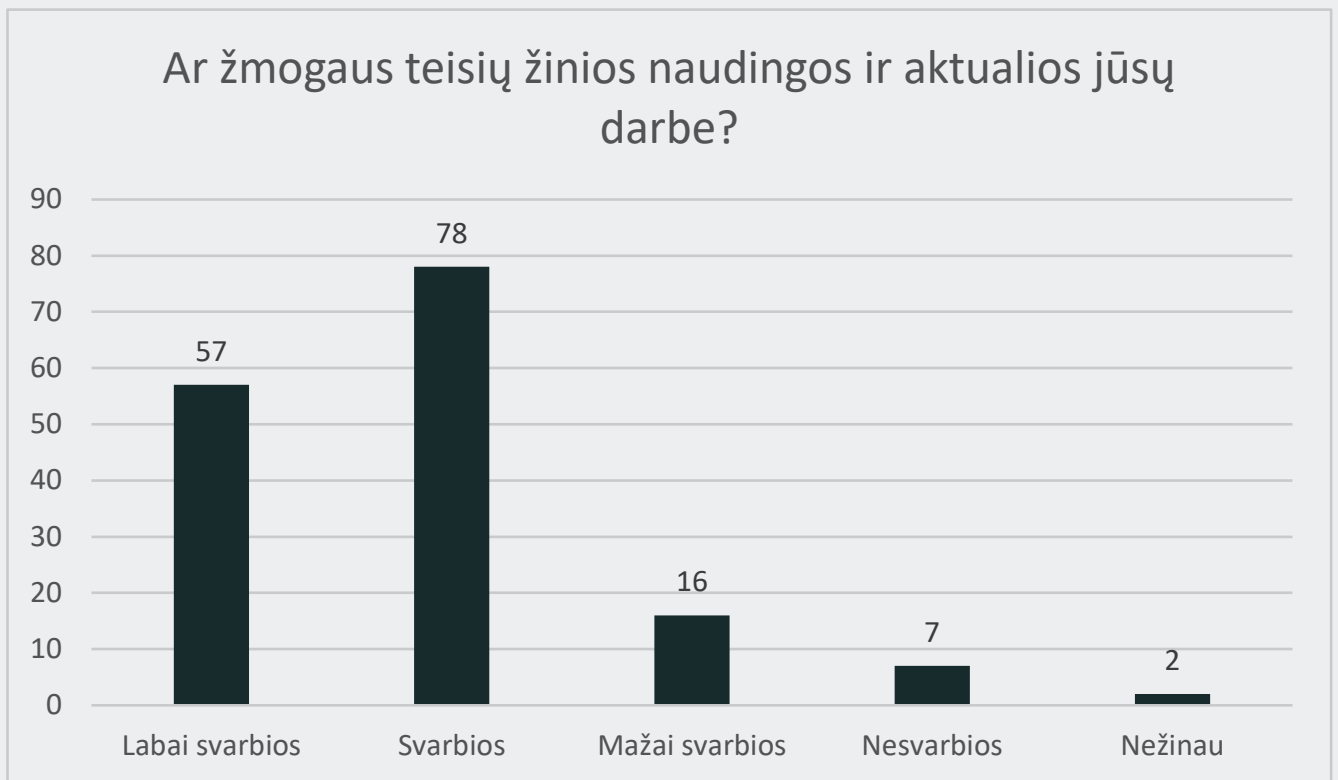

5

KLAUSIMAS:

Ar žmogaus teisių žinios naudingos ir aktualios jūsų darbe?

Daugiausiai apklaustųjų atsakė, kad žmogaus teisių žinios jų darbe yra svarbios (78 arba 48,8%) arba net labai svarbios (57 arba 35,6%). 16 (10%) apklaustųjų darbe žmogaus teisių aktualijos yra mažai svarbios, ir tik 7 (4,4%) apklaustųjų darbe nesvarbios. 2 (1,2%) apklaustieji nežinojo, svarbios ar ne yra žmogaus teisių žinios ir aktualijos jų darbe.

6

KLAUSIMAS:

Kaip vertinate savo žinias ir gebėjimus žmogaus teisių srityje?

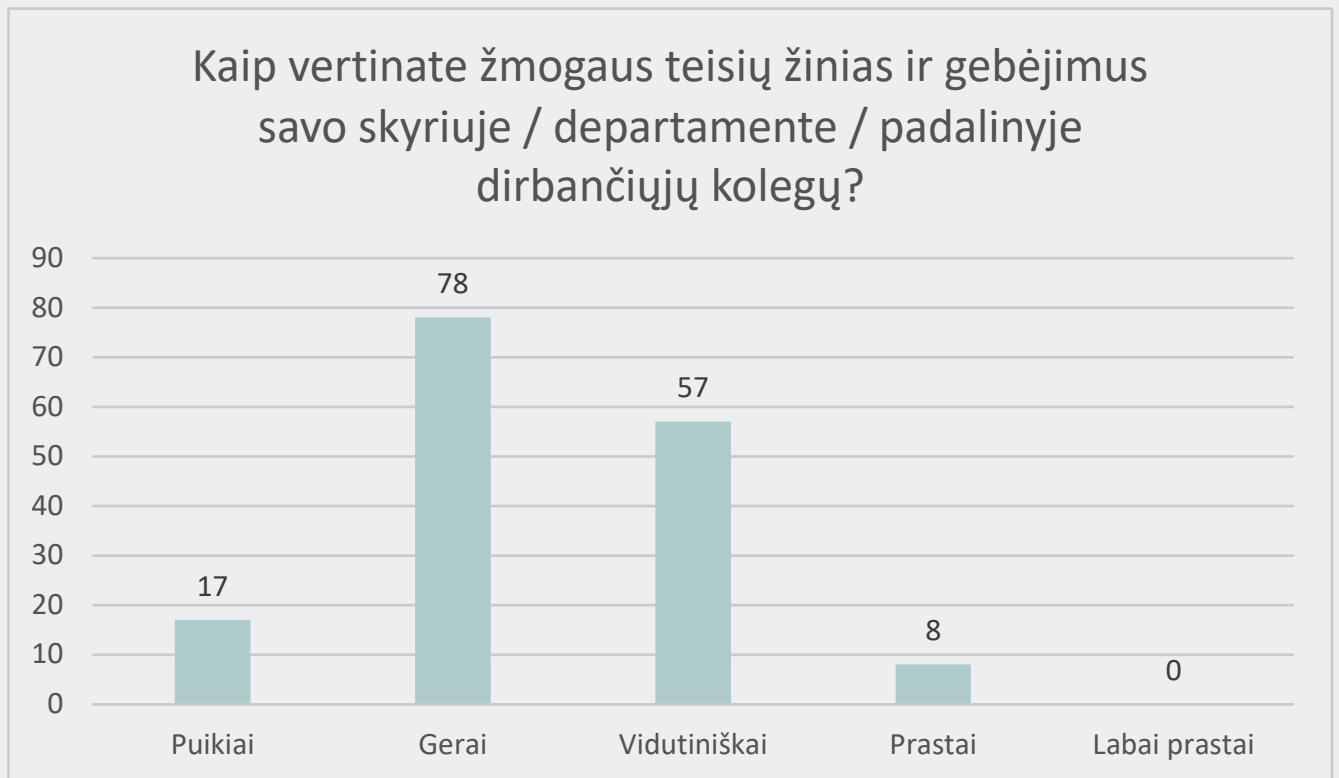
Tik 18 (11,3%) apklaustųjų savo žinias ir gebėjimus žmogaus teisių srityje įvardino kaip puikias. Tai tebuvo 3 rezultatas. Daugiausiai apklaustųjų įvertino savo žinias „gerai“. Tai padarė 77 (48,1%) atsakiusiųjų. Vidutiniškai savo gebėjimus įvardijo 57 (35,6%) apklaustieji. Reikia pasidžiaugti, kad varianto „labai prastai“ nepasirinko nė vienas, tačiau „prastai“ pasirinko 8 (5%) asmenys.

7

KLAUSIMAS:**Kaip vertinate žmogaus teisių žinias ir gebėjimus savo skyriuje / departamente / padalinyje dirbančiųjų kolegų?**

Atsakymai į šį klausimą pasiskirstė panašiai kaip ir šeštame klausime. Daugiausiai asmenų rinkosi gerai (78 arba 48,8%) ir vidutiniškai (57 arba 35,6%). Puikiai kolegų žinias ir gebėjimus įvertino tik 17 (10,6%) apklaustųjų. Tuo tarpu prastai savo kolegų žinias įvertino net 8 (5%) apklaustieji, bet nė vienas nepasirinko „labai prastai“ varianto.

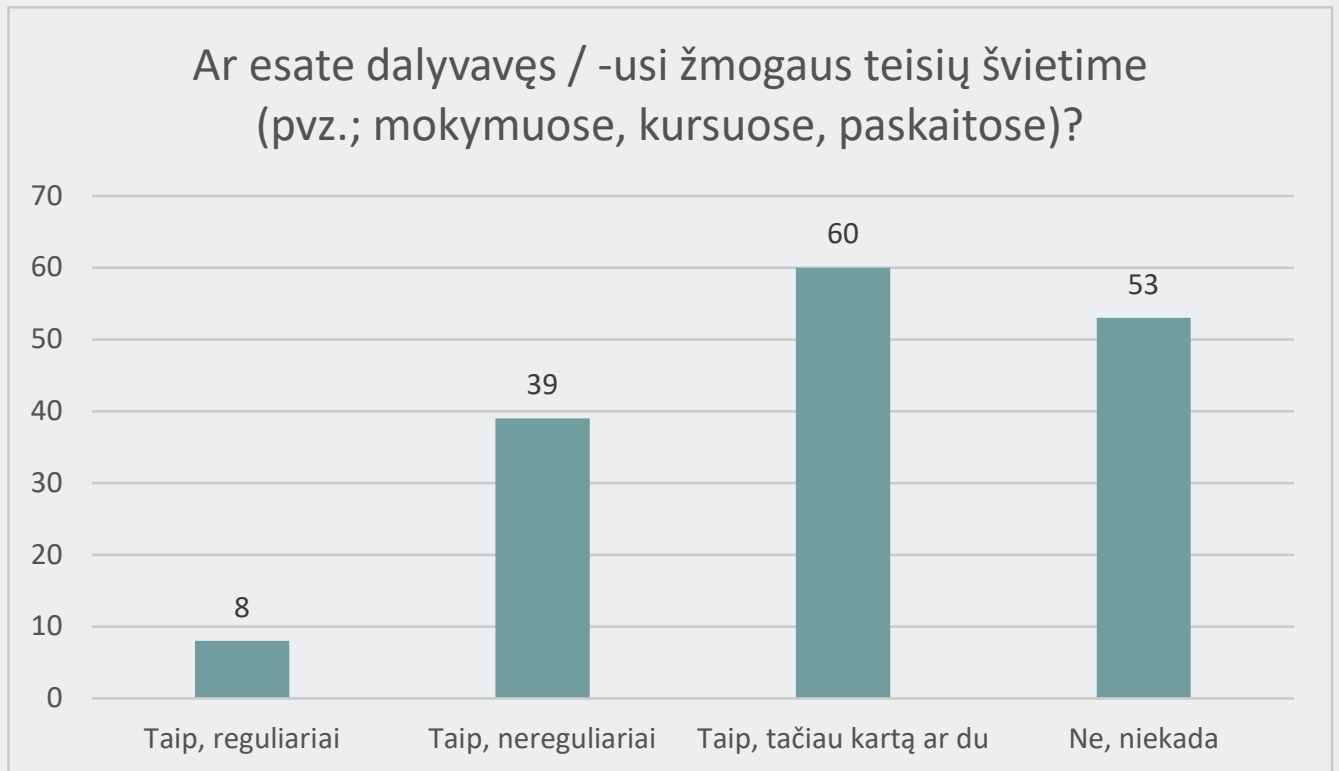

8

KLAUSIMAS:

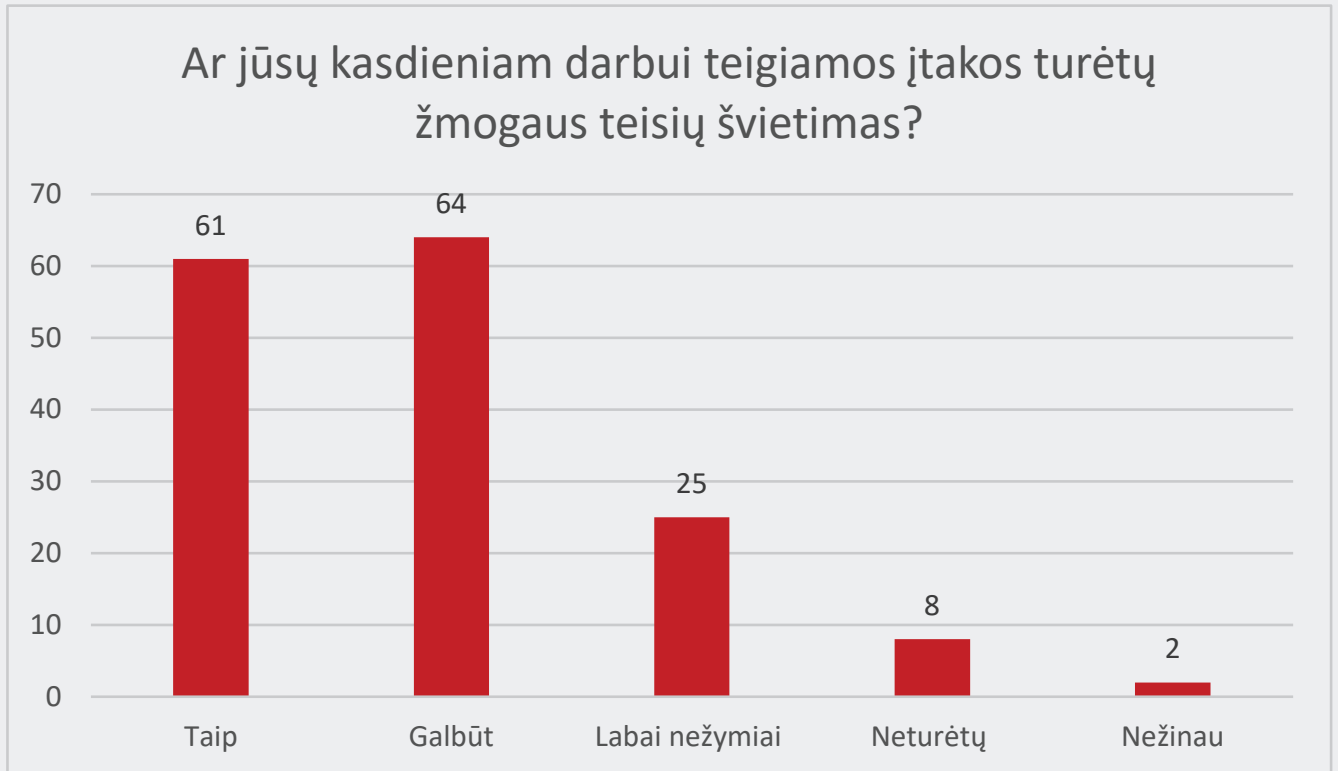
Ar esate dalyvavęs / -usi žmogaus teisių švietime (pvz.; mokymuose, kursuose, paskaitose)?

Žmogaus teisių švietime reguliariai dalyvauja 8 (5%) atsakiusieji, nereguliariai 39 (24,4%) atsakiusieji, kartą ar du 60 (37,5%) atsakiusiųjų. Niekada nedalyvavusių žmogaus teisių švietime buvo net 53 arba 33,1% visų atsakiusiųjų. Tai buvo antras pagal populiarumą atsakymas.

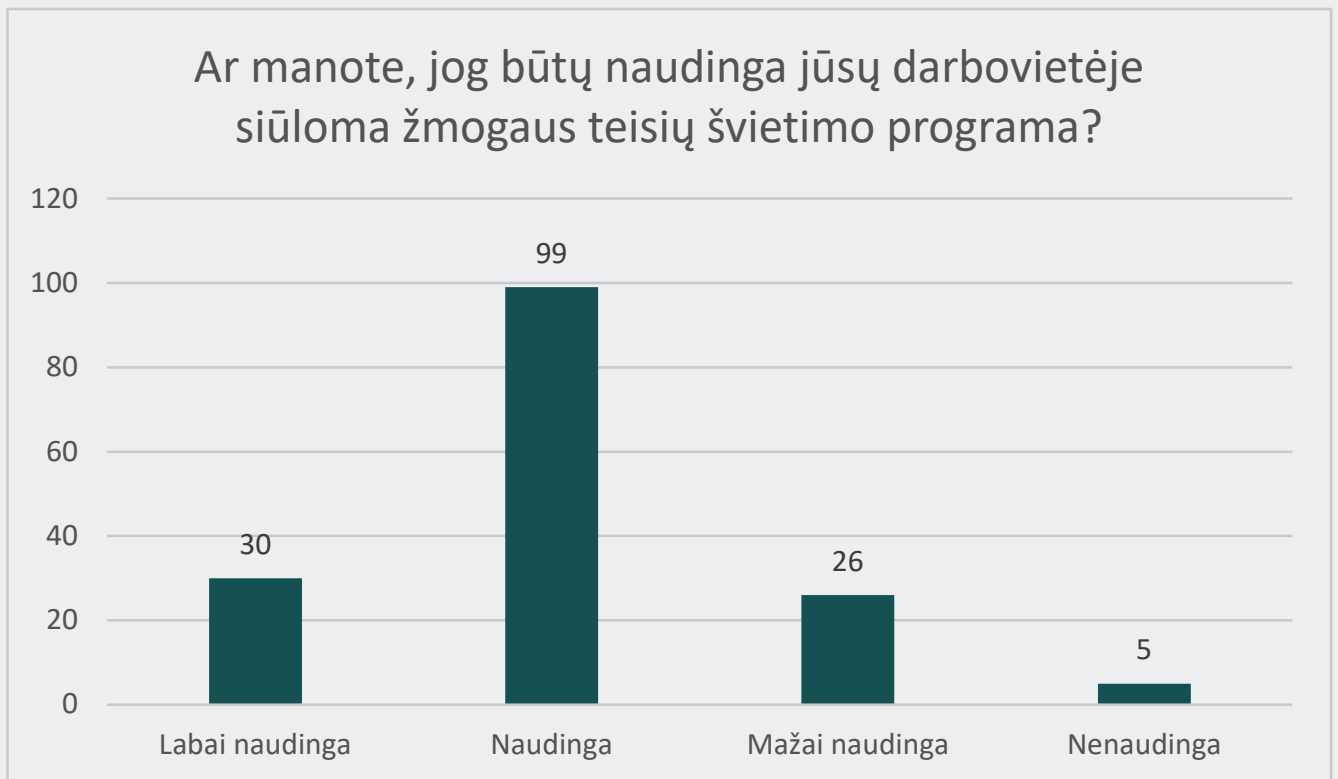
Ar jūsų kasdieniam darbui teigiamos įtakos turėtų žmogaus teisių švietimas?

Daugumos atsakiusiųjų kasdieniniam darbui žmogaus teisių švietimas turėtų teigiamos įtakos (61 arba 38,1%) arba galbūt turėtų įtakos (64 arba 40%). Labai nežymią teigiamą įtaką turėtų 25 (15,6%) atsakiusiųjų darbui. 8 (5%) asmenims įtakos neturėtų, o 2 (1,2%) nežino, ar žmogaus teisių švietimas turėtų teigiamos įtakos jų kasdieniniam darbui.

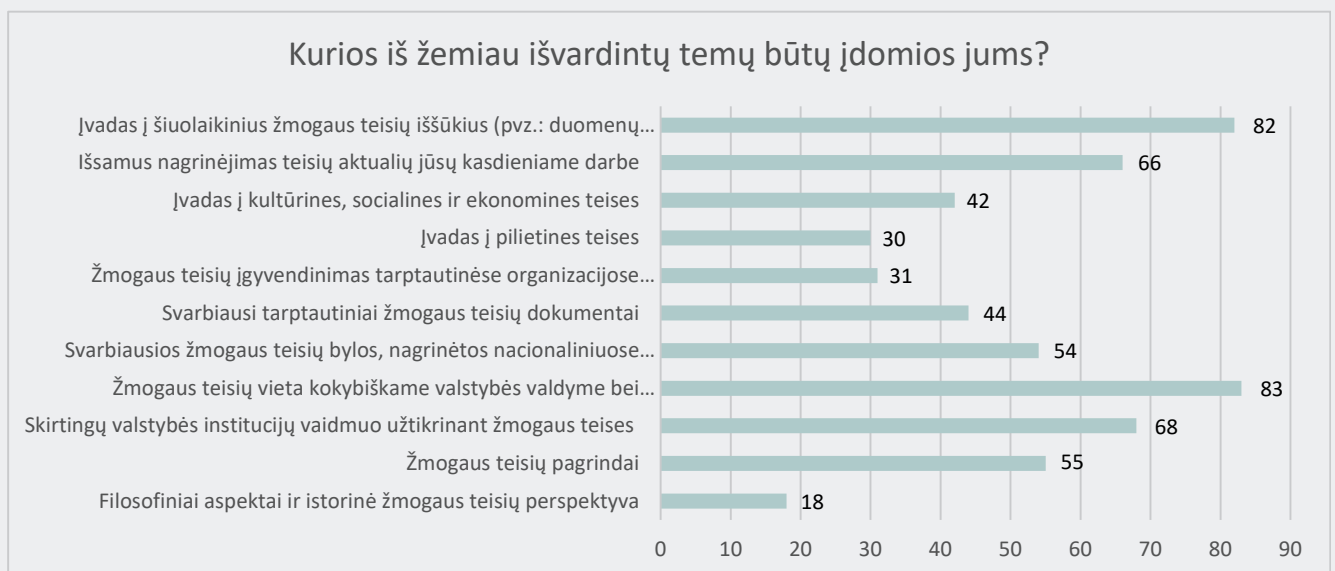
Ar manote, jog būtų naudinga jūsų darbovietėje siūloma žmogaus teisių švietimo programa?

99 (61,9%) atsakiusiesiems žmogaus teisių švietimo programa darbovietėje būtų naudinga, 30 (18,8%) asmenų atsakė, kad net labai. 26 (16,2%) asmenims žmogaus teisių švietimo programa būtų mažai naudinga, o net 5 (3,1%) – nenaudinga.

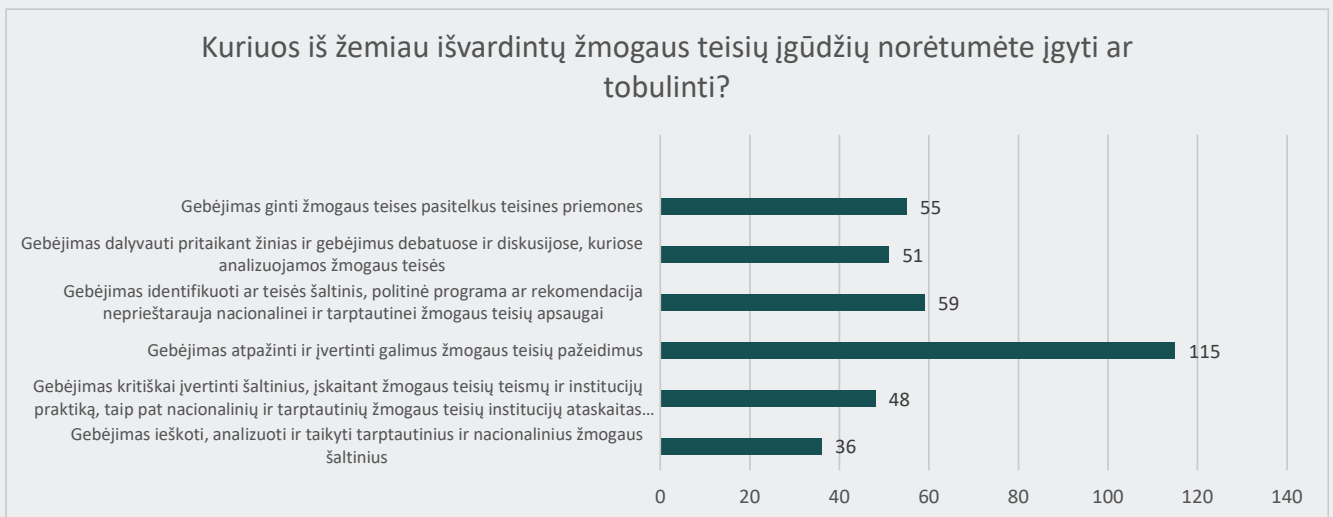
KLAUSIMAS: Kurios iš žemiau išvardintų temų būtų įdomios jums?

Didžiajai daliai asmenų įdomiausia tema buvo „Žmogaus teisių vieta kokybiškame valstybės valdyme bei administravime“ ir „Įvadas į šiuolaikinius žmogaus teisių iššūkius (pvz.; duomenų apsaugos, klimato kaitos ir aplinkos klausimai)“. Jas pasirinko 83 (51,9%) ir 82 (51,2%) (atitinkamai) kartus. Trečioje ir ketvirtoje vietoje buvo „Skirtingų valstybės institucijų vaidmuo užtikrinant žmogaus teises“ (68 pasirinkimai arba 42,5%) ir „Išsamus nagrinėjimas teisių aktualių jūsų kasdiniame darbe“ (66 arba 41,3%). Nuo šių temų mažai atsiliko ir temos apie žmogaus teisių pagrindus (55 arba 34,4%) ar apie svarbiausias žmogaus teisių bylas, nagrinėtas nacionaliniuose teismuose (54 arba 34,4%). Mažiausiai įdomi tema pasirodė „Filosofiniai aspektai ir istorinė žmogaus teisių perspektyva“, kuri buvo pasirinkta tik 18 kartų (11,3%).

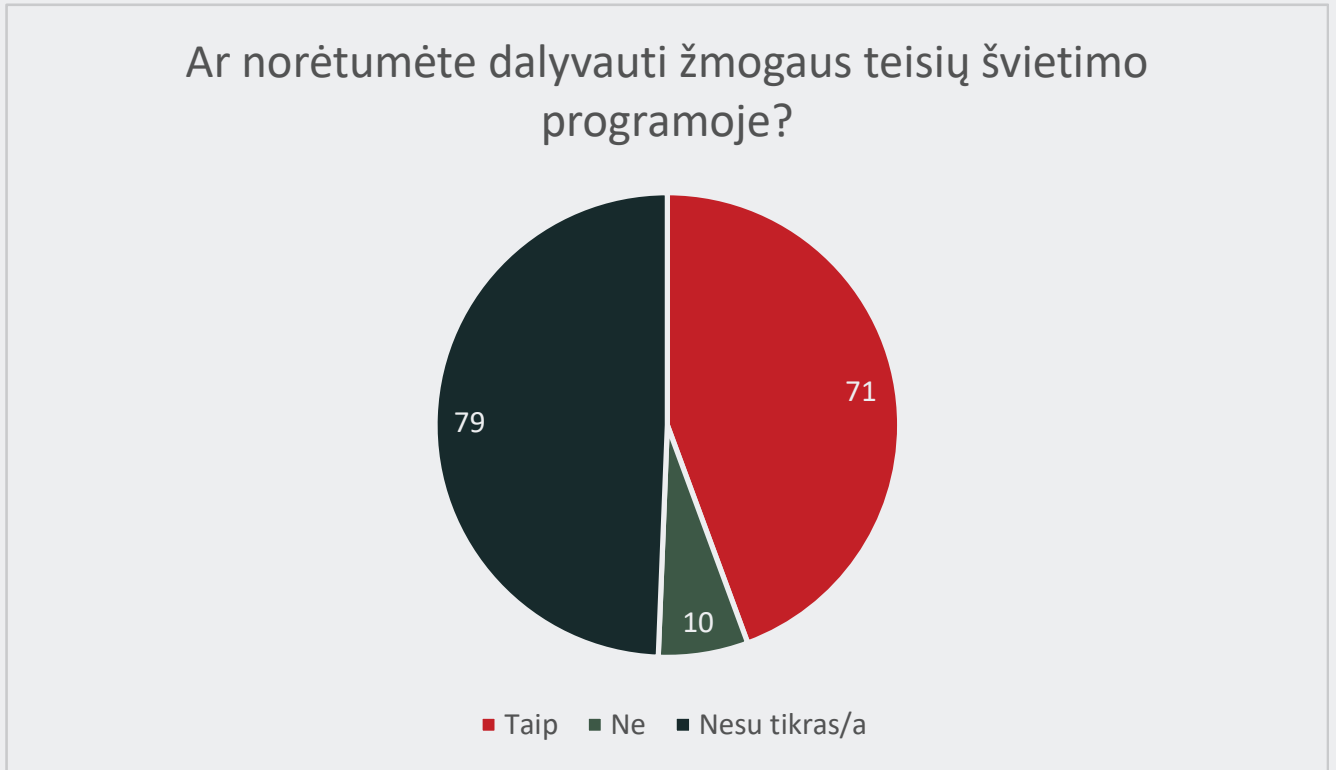
Kuriuos iš žemiau išvardintų žmogaus teisių įgūdžių norėtumėte įgyti ar tobulinti?

Į šį klausimą atsakė 155 asmenys. Dauguma atsakiusių labiausiai norėtų įgyti ar patobulinti savo gebėjimą atpažinti ir įvertinti galimus žmogaus teisių pažeidimus. Šis atsakymas buvo pasirinktas 115 kartus (74,2%). „Gebėjimas identifikuoti ar teisės šaltinis, politinė programa ar rekomendacija neprieštaruja nacionalinei ir tarptautinei žmogaus teisių apsaugai“, „Gebėjimas dalyvauti pritaikant žinias ir gebėjimus debatuose ir diskusijose, kuriose analizuojamos žmogaus teisės“ ir „Gebėjimas ginti žmogaus teises pasitelkus teises priemones“ surinko po panašų skaičių pasirinkimų – 59 (38,1%), 51 (32,9%), 55 (35,5%) atitinkamai. Mažiausiai asmenų norėjo tobulinti savo gebėjimą ginti žmogaus teises pasitelkus teises priemones. Šį variantą pasirinko 36 (23,2%) asmenys.

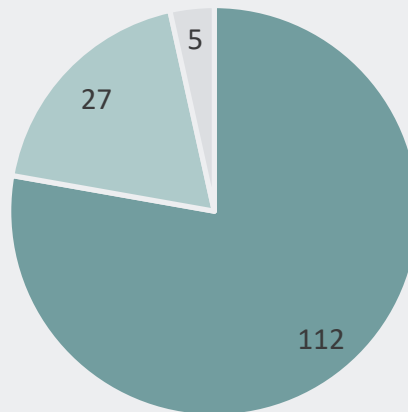
Ar norėtumėte dalyvauti žmogaus teisių švietimo programoje?

Į klausimą, ar norėtų dalyvauti žmogaus teisių švietimo programoje, 71 (44,4%) apklaustasis atsakė „Taip“, bet didesnę dalį, 79 (49,4%), vis dėl neturėjo tvirtos nuomonės. Ir tik 10 (6,3%) pasirinko variantą „Ne“.

Jeigu dalyvautumėte žmogaus teisių programoje, koks formatas jums būtų priimtinausias?

Į šį klausimą buvo gauti 144 atsakymai. Dauguma (112 arba 77,8%) jų pažymėjo, kad, jei dalyvautų žmogaus teisių programoje, tai norėtų, kad tai būtų trumpa, iki savaitių trukmės, programa. 27 (18,8%) respondentai norėtų vidutinės 6-8 savaitių trukmės programos, o 5 (3,5%) sutiktų dalyvauti 9 (3,5%) savaitių ar net ilgesnėje programoje.

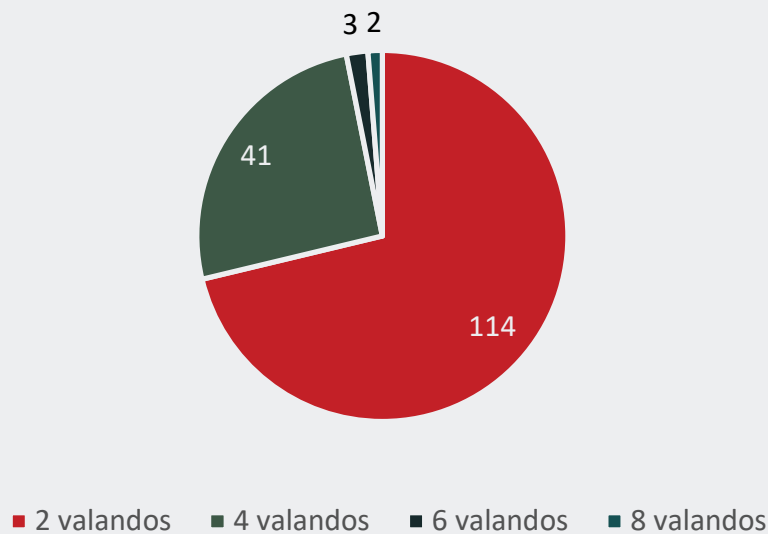
Jeigu dalyvautumėte žmogaus teisių programoje, koks formatas jums būtų priimtinausias?

- Trumpas: iki 4 savaitių trukmės
- Vidutinis: 6 - 8 savaitių trukmės
- Ilgas: 9 savaitių ir ilgesnis

KLAUSIMAS:**Kiek laiko norėtumėte skirti per savaitę žmogaus teisių programai? Mokymai vykty darbo metu (kontaktinio ir nekontaktinio mokymosi pobūdžiu)**

Net 114 (71,3%) iš 159 respondentų atsakė, kad per savaitę žmogaus teisių programai jie norėtų skirti 2 valandas. 4 valandas per savaitę norėtų skirti 41 (25,6%) respondentų, tuo tarpu tik keli skirty 6 (3 arba 1,9%) ar net 8 (2 arba 1,2%) valandas per savaitę žmogaus teisių programai.

Kiek laiko norėtumėte skirti per savaitę žmogaus teisių programai? Mokymai vykty darbo metu (kontaktinio ir nekontaktinio mokymosi pobūdžiu):

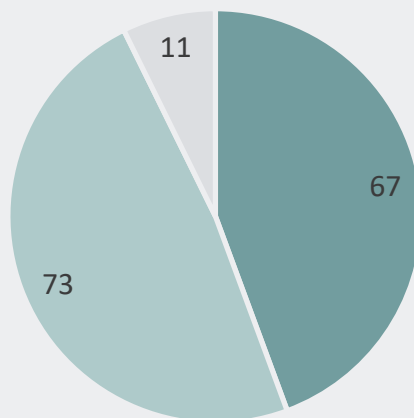

KLAUSIMAS: Mokymosi tipas (neatsižvelgiant į COVID-19 situaciją)

Į šį klausimą atsakė 151 respondentas. Beveik pusė (73 arba 48,3%) norėtų mokytis grupėje ir individualiai, 67 (44,4%) respondentai norėtų mokytis tik grupėje, o 11 (7,3%) atsakiusių tik individualiai.

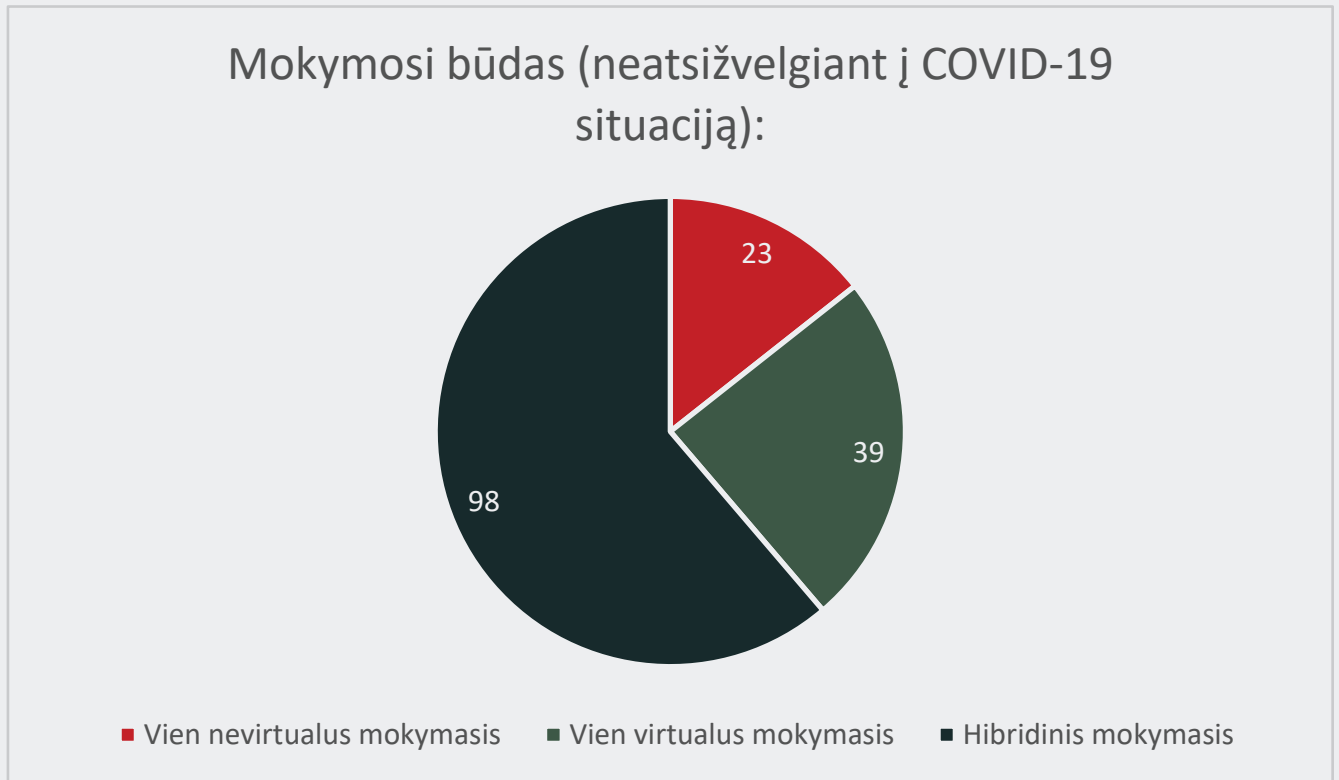
Mokymosi tipas (neatsižvelgiant į COVID-19 situaciją):

- Vien mokymasis grupėje
- Mokymasis grupėje ir individualiai
- Vien individualus mokymasis

Mokymosi būdas (neatsižvelgiant į COVID-19 situaciją)

Kalbant apie mokymosi būdus, 98 (61,3%) atsakiusieji norėtų hibridinio būdo, 39 (24,4%) vien virtualaus, o 23 (14,4%) vien nevirtualaus mokymosi būdo.

Žmogaus teisių balsas
Apie žmogaus teises Lietuvoje ir pasaulyje

www.ztbalsas.lt
info@ztbalsas.lt